

جهانی سازی کشاورزی؛ راهبردها، مزایا و هشدارها

غلامحسین زمانی

استاد دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز (ghh_zamani@yahoo.com)

چکیده

انگیزه نگارش این مقاله، ارائه مدارکی همراه با تحلیل های منطقی نسبت به پروژه جهانی سازی استکبار برای نخبگان کشور است تا در تعاملات و مراودات گوناگون بین المللی پیرامون موضوعات اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و حتی محیط زیستی هوشمندانه تر عمل نمایند. جهانی شدن امری است که به طور طبیعی بر مبنای گرایش مردمی به ارتباط با دیگر ملت ها در ابعاد فرهنگی و اقتصادی در جریان بوده و ادامه دارد. لکن جهانی سازی پروژه ای است بلندمدت، برگرفته از فرهنگ استیلا طلب غرب که سرمایه داران و شرکت های فراملیتی به ویژه آمریکایی برای تسلط نرم بر جهان و بهره کشی از انسان ها و منابع جهان با مدیریت و کنترل خود بر ملت ها طراحی و به شیوه های گوناگونی دنبال می شود. در این مقاله، پیرامون ابعاد جهانی سازی بحث شده و نتیجه گیری گردیده است که جهان خواری امری تمامیت خواه است و از هر ابزار ممکن که اهداف جهانی سازی را پی می گیرند بهره گرفته تا همه ابعاد را متأثر کرده و این بُعدها اثر متقابل و چندوجهی بر یکدیگر دارند. ابزار جهانی سازی را در ۱۱ رویکرد کلان و هر رویکرد (شامل راهبردها، روش ها و امکانات متنوع مورد استفاده) به طور مختصر معرفی گردیده است. جهانی سازی در غرب تبدیل به یک فرهنگ عمومی شده است که هر مهره و شخصیتی غربی در هر جا و موقعیتی که قرار گیرد و در هر برنامه و فعالیتی که ورود کند به تفوق غرب بر سایر ملت ها می اندیشد و تلاش می کند به نحوی که جایگاه مدیریتی و فرماندهی را که غیر قابل چانه زنی است برای نظام استکباری منظور نماید. برای ورود و مشارکت در عرصه های جهانی و به عبارت دیگر جهانی شدن توجیهاتی چند به خصوص توسط متخصصین اقتصاد کشاورزی ارائه شده است؛ این دلایل و توجیهات بیش تر در بُعد رونق اقتصادی، افزایش تولید، افزایش اشتغال و ارزآوری است. پاسخ منتقدین جهانی شدن آن است که این شرایط به صورت تصنی و ویژه برای کشورهای تابع آن هم به طور موقت فراهم می شود که بتوان در تبلیغ جهانی شدن الگو و مثال موفق واقع شوند. از سوی دیگر، مخالفین جهانی سازی با ارائه امار و اسناد و تحلیل های فراوان، جهانی سازی را خطری برای تضعیف فرهنگ بومی دانسته، شرکت های فراملیتی آمریکایی را بر مقدرات کشورهای ضعیف مسلط می کند، منابع انسانی و مادی این کشورها را به غارت برده، بر محیط زیست ظالمانه برخورد و بهره کشی می نماید و خسارات و لطمات جبران ناپذیری در بلندمدت بر جهان تحمیل خواهد کرد. لذا جهانی سازی را خطری وحشتناک برای جهان پیش رو می دانند. این مخالفان، نه تنها در کشورهای ضعیف که از بطن آمریکا نیز بپا خاسته اند و «نهضت ضد جهانی سازی» از این نمونه حرکات است. طرفداران جهانی سازی سعی دارند که جهانی شدن را «امری اجتناب ناپذیر» تلقی کنند که همه کشورها و ملت ها بالاخره ناگزیر به مشارکت در اقتصاد جهان خواهند شد و هر کشوری که دیرتر اقدام کند و در برابر جریان فراگیر جهانی شدن مقاومت کند زیان دیده و هزینه های گزافی را باید بپردازد. دانشمندان بسیاری هستند که با ادله و مدارک قابل قبول این نظریه را رد کرده و راهبردهایی برای مقابله و مقاومت ارائه می کنند. بین راهبرد تسلیم و منفعلانه تا راهبرد مقابله سخت، راهبردهای متنوعی مطرح می شود که در این نوشتار به «راهبرد مقتدرانه هوشمند» تأکید شده است. این راهبرد جهانی سازی کشاورزی را امری اجتناب ناپذیر ندانسته بلکه معتقد است که با اقتدار می توان در صحنه های بین المللی حضور داشت و ضمن بهره مندی از شرایط و امکانات مربوطه از منافع ملی حفاظت کرده و باج دهی به استکبار را در کوتاه مدت به حداقل رساند و به مرور در بلندمدت مبتکرانه از تیاطات بین ملت ها را سالم و عادلانه ترسیم کرد.

واژه های کلیدی: جهانی شدن کشاورزی، جهانی سازی، اجتناب ناپذیری جهانی شدن، ابزار جهانی سازی